

sobotecký pravidelný lehce avantgardní věstník

**literární
příloha**

splav!

ročník X / číslo 3

úterý 1. 7. 2008

Tereza Drahoňovská

Karty

S přibývajícím věkem se člověk mění. Ze lvů salónů se stávají zapšklí staříci, kteří nadávají na malé děti, ze zakřiklých šedých myšek milující babičky s kupou vnoučat. Staré zájmy a koníčky mizí, objevují se nové. Šedesátiletý děda už nechodí denně běhat dlouhé trasy, zato sází chryzantémy a sklízí nejlepší a největší rajčata z celé vesnice.

Když vás vyhodí z práce kvůli vysokému věku, máte na jednu spoustu volného času, se kterým si nemáte co počít. Můžete leda sedět doma, luštit křížovky a povídat si s kočkou. Obzvláště pokud jste nikdy nechtěli děti.

Berta měla dvě dcery, ale nikdy spolu nenašly společnou řeč. Oběma ženám, které už si založily vlastní rodiny, se zdála stará žena na obtíž a příliš se nestýkaly. Manžel jí zemřel před deseti lety na leukémii a od té doby žila v malém domku na předměstí sama. Na Vánoce posílala vnoučatům přání, na která se jí nikdy nedostalo odpovědi. Poslední dobou našla vášeň ve čtení knih. Nejvíce času trávila v antikvariátech, kde se hodiny prokousávala knihovnami plnými starých, zaprášených svazků a se stále větším zanícením hledala zajímavé tituly.

Před rokem Bertu napadlo založit s několika přítelkyněmi úterní literární kroužek. S trochou upřímnosti by se však rozhodně nedal za literární označit. Většinou se kamarádky sešly na kávu, probíraly novinky a hrály karty. Všechním, stále stejným úterkům však shromáždění propůjčovalo jakýsi vznešený nádech a žádná z nich se nikdy nezapomněla dostavit.

V místnosti plné háčkovaných deček a broušeného skla se rozezněl telefon. Starý huňatý jezevčík zvedl hlavu z polštáře a hystericky se rozštěkal. „No no no, to je hluku! Už jdu!“ Berta kulhavým krokem vešla do obýváku a sundávala si modré chňapky na pečení. Z kuchyně voněl čerstvý borůvkový koláč. „Haló? Ahoj Irmo! Cože? No samozřejmě, v úterý. Upekla jsem koláč, krásně se zatím uleží. Sušenky? No samozřejmě, vem je s sebou, však se nezkazí. Zatím na

shledanou," opatrně položila sluchátko, pomalu, s námahou dosedla na pohovku a začala drbat psa za uchem. „Taky se tak těšíš, Bruno? Vždycky nemůžu těch sedm dní vydržet, jak se nemůžu dočkat!“ Natáhla se pro tlustou knihu v kožené vazbě, našla záložku a hluboce se začetla.

Konečně přišel den, na který se Berta těšila ještě mnohem víc než na pověstné dýchánky s přítelkyněmi. Dnes měla navštívit dceru a hlídat svá tři vnoučata. Oba rodiče jeli jednou za měsíc na víkend do Paříže a s nevolí svěřovali své ratolesti jejich jediné babičce, Bertě. Sbalila si nevelký kufřík, přidala pytlík bonbonů a tři velké čokolády. Za dvacet minut už stála na starém oprýskaném nádraží a netrpělivě vyhlížela rychlík. Cesta byla opravdu dlouhá a vyčerpávající, vlak měl zpoždění a doslova přetékal lidmi. Když konečně vystoupila, musela se na chvíli posadit a dát odpočinout nohám prolezlým artrózou. Po hodině přestupů mezi městskými autobusy stanula u majestátního domu své dcery a jejího uhlazeného manžela. Odvážila se stisknout zvonek, který svým leskem jen odrážel luxusní dojem celého sídla. Ozvaly se pomalé kroky po schodech, klíč v zámku.

„Ahoj mami.“ Ve dveřích se objevila vysoká, štíhlá žena v přesně stříženém kostýmku šitém na míru. Dlouhé černé vlasy měla pevně stažené do hladkého ohonu, na pěstěných nehtech francouzskou manikúru a na mandlových očích brýle bez obrouček.

Své boubelaté matce se nepodobala ani v nejmenším. „Co tu děláš?“ zvědavě nadzvedla obočí. „Na rodinnou návštěvu teď vážně nemám náladu,“ upírala na starou ženu přísný, pevný pohled. „Mám přece hlídat děti, nepamatuješ? Jako každý měsíc.“ Berta se snažila usmívat, ale v hlavě se jí začalo rozprostírat rozhořčení nad arogancí, kterou jí její vlastní dítě zahrnovalo. „Aha. Tohle. Zapomněla jsem ti kvůli tomu zavolat, už nemusíš jezdit, najali jsme si kvalifikovanou, profesionální chůvu. S Richardem si myslíme, že to bude pro děti lepší. Tak díky za návštěvu. Měj se,“ zavřela dveře a nechala svou matku stát jako solný sloup na zápraží. Berta měla co dělat, aby neomdlela. Přidržela se zdi a zhluboka dýchala. Už aby bylo úterý, tohle ti jen tak nedaruju, pomyslela si a pomalu vyrazila belhavým krokem směrem k autobusové zastávce.

K Bertinu domu mířily dvě ženy. Jmenovaly se Irma a Judita, její nejlepší přítelkyně. V rukou podnosy zabalené v hedvábném papíře, nesly je opatrně, jako malé poklady, které se za žádnou cenu nesmí poškodit. Berta už čekala na zápraží. „Jen pojdte dál! Ani nevíte, jak si už potřebuju zahrát karty!“ volala s nefalšovaným, upřímným úsměvem. Obě ženy jí ho vesele oplatily a beze slova udýchaně vešly. Mohutné dubové dveře se za nimi pevně zabouchly. „Sušenky nechám na stole, dobře? Jsou ještě teplé, čokoládové! Pošmáknem si, holky, uvidíte!“ starala se Irma ujistit všechny o svém kuchařském umu.

„Pojďte si nejdřív popovídat, rozebereme, co je potřeba.“ Berta zněla nervózně. Tři stařenky se pohodlně uvelebily na staré pohovce a zahájily rozsáhlou debatu.

„Představte si, včera mi soused zastřelil Packu! Pořád si stěžoval, že mu vříská pod okny, přitom to bylo takový moje chlupatý štěstí... No není on zvíře?! Celej večer jsem probřečela, co já si bez ní počnu?“ propukla Judita v pláč. „Božítku, to jsou dneska lidi! Mně zase slepice odvedle vy-

zobaly všechny sazeničky! Když jsem šla na zahradu zalívat, ty mrchy už mi rozhrabaly celej záhon! Nejdřív jsem si myslela, že to se sousedkou vyřešíme v klidu, ale ona mi tvrdila, že to není její vina, ať už si to nějak zařídím. Víte, kolik jsem v zahradnictví zaplatila? Úplnej majlant!“ dodala s kamenou tváří Irma.

„A co ty, Berto? Taky jsi měla nějaký problém, ne? Aspoň co jsi tvrdila do telefonu,“ upřely obě ženy oči na hostitelku. „Dcera nechce, abych vidala vnoučata. Už nikdy.“ Irma a Judita na sebe nervózně pohlédly: „To je strašné!“

„Holky, myslím, že naše problémy vyřeší jen jedno. Jdeme,“ rázně zavelela Berta a čile vstala. Z keramické mističky na sekretáři vyndala železný klíček a šla ke dveřím, které odemykala pouze a jenom v úterý. Přítelkyně ji následovaly. Uprostřed místnosti stál karetní stůl a kolem něj čtyři vysoké dřevěné židle. Podél zdi se chmurně tyčily knihovny napěchované starými knihami. Berta rozsvítila svíčky stojící na stolku a z horní poličky opatrně vyndala obzvlášť velký a tlustý svazek.

Položila ho doprostřed stolu. Narovnávala se v zádech. Najednou nepůsobila jako unavená stařenka. Najednou se své dceři podobala víc, než by bylo možné uvěřit. „Teď jen sehnat čtvrtého hráče,“ pronesla do přítmí, otevřela knihu a rozdala karty.

Z trouby se linula vůně povidlových buchet. Jezevčík se mohl pomínout. „Vždyť už běžím, ticho, Bruno!“ Do místnosti vkulhala stará usměvavá žena s dolíčky ve tvářích, kolem pasu uvázanou květovanou zástěrou. „Kdo to může být?“ smála se skoro nahlas a natáhla ruku po poskakujícím sluchátku. „Haló?“ V odpověď se ozval hlas její dcery. „Ale copak se děje? Ne! Jsi nemocná? Je to vážné? Cože?! Do nemocnice? Ale ne...“ úsměv se stále rozšiřoval. „A chůva? Pomluvila vás?! Odešla? A co agentura? Nechce vám poslat jinou? Božítku, to je mi líto,“ posadila se na pohovku a pes jí automaticky skočil na klín. „Já? Ale to nevím, miláčku, mám dost práce a je to vážně daleko, už jsem stará... Přijel by pro mě? No tak dobře, srdíčko, já je tedy pohlídám. No neďekuj mi. Pá!“ shodila jezevčíka na zem a odcupitala vyndat své kulinářské veledílo na svět. Její vnoučata měla povidlové nejradši. Pekla je také pro ně už od rána.

Berta seděla na lavičce před svým ošuntělým domkem, kufřík držela pevně na kolenou. Měla v něm tři čokolády. Vedle ní ležel podnos zabalený v hedvábném papíře. S úsměvem sledovala silnici plnou děr, vedoucí přímo k ní. Po chvíli se ozval zuřivý motor auta. Ze zatáčky se vynořilo stříbrné, luxusně působící Volvo. Seděl v něm jen řidič. Vypadal znechuceně, jako by ho někdo násilím nutil k dlouhé cestě, a když si všiml čekající stařenky, přibrzdil. Motor nechal běžet, aby dal najevo, že nebude na ženu čekat věčně. Berta však nespěchala. Neměla také důvod. Zrovna dnes jí čas netlačil, mohla by s ním naopak obchodovat. Pomalu se zvedla, zamávala muži a začala si v rukou rovnat všechna svá zavazadla. Jak se zdálo, nemohla je za žádnou cenu pobrat. Muž vztekle zaklel, vypnul motor a vyskočil s rozlíceným výrazem z auta. Vytrhl stařence kufr z ruky, hodil ho na zadní sedadlo, potažené kůží, a vztekle třískl dveřmi. Berta se na něj láskyplně usmála a šouravě vyrazila zamknout branku. Řidič klepal prsty do volantu. Ženě se konečně podařilo zaklap-

nout závoru a opět vyrazila na zpáteční cestu k autu, když tu najednou bezradně rozpřáhla ruce a ukázala na dveře.

Manžel její dcery chvíli nereagoval, snažil se sám sebe přesvědčit, že si stařenky nevšímá, ale po chvíli rezignoval a pustil ji do auta. Berta téměř ani nestačila dosednout, když se kola Volva s vřískotem roztočila. „Drahoušku, stavíme se ještě v pár obchodech, nutně si potřebuju nakoupit několik nezbytných věcí.“

Vyrazila za vnoučaty.

Judita a Irma s blaženým výrazem popíjely horkou kávu u karetního stolku. Přítelkyně přímo sršely výbornou náladou. „Tak povídejte, co je nového!“ přiběhla Berta s lineckými kolečky. „To byste nevěřily,“ chechtala se Irma, „u mojí sousedky se objevila ptačí chřipka! Všechny její slepice pochcípaly. No kdo by jí to přál? Chudák ženská.“

„Hrůza!“ reagovala Judita. „Mně zase soused upadl do neštěstí. Představte si, šel takhle na střelnici... A zafoukal vítr nebo co, on se lekl, a pic do nohy! Čistej průstřel, holky, když se nedaří, tak se nedaří,“ nezdálo se, že by to ženu příliš mrzelo. Čtyři oči se obrátily k Bertě. „Chudák dcera je nemocná... V sobotu mě její muž vyzvedne a musím pohlídat...“ hrála stařenka smutný výraz. „Ne! Neříkej! To je náhoda!“ vykřikly ihned její přítelkyně, jako by pro ně informace nebyla žádnou novinkou. Na pár minut se rozhostilo v místnosti napjaté ticho. Pak se tři ženy začaly nahlas smát. „Jdeme?“ zeptala se udýchaně hostitelka. Vyndala karty a rozdala pro čtyři. Poté otevřela knihu, která stále ještě ležela uprostřed stolu. Její přítelkyně zavřely oči a zdálo se, že jsou vysoce soustředěny. Berta začala polohlasem číst. Místnost osvětlovaly pouze svíčky, po stěnách se mihotaly tři stíny. Když tu se objevil čtvrtý.

„Dobrý večer,“ přivítala nového hráče Berta. Upíraly se na ni dvě dočista černé oči, bez panenek, bez bělma. Místnost se naplnila pachem spáleného masa. Irma s Juditou už bděly a příjemně se na návštěvníka usmívaly. Ústa se zašpičatělými zuby jim úsměv oplácela.

„Dobrý večer, dámy,“ posadil se, židle zapraštila. „Už jste rozdaly? Výborně!“

„Dáte si s námi kávu? Cukr, mléko?“ nabídla Berta.

„Stejně jako minule, děkuji,“ odfrkl příchozí, až okraje karet začaly doutnat. „Oh, promiňte mi.“

„Však to nic, mám ještě jedny,“ obdařila ho zářivým úsměvem hostitelka. „Na oplátku nám zase určitě pomůžete s jinými věcmi. Jako minule.“

„Pro vás cokoli, dámy,“ konstatoval hlubokým hlasem čtvrtý hráč a snažil se uhladit si drátovité vlasy přes dva výběžky na čele. „S nikým si nezahraju karty tak dobře jako s vámi!“